

מכון להוראה 'בירורי חיים'

בראשות מורינו הגאון רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א
מח"ס 'לקט הלכות' (ד' חלקים) ושו"ת 'בירורי חיים' (י"ב חלקים)

הוראות למעשה לשבועות ה'תשפ"ה

שיעור מיוחד מאת מורינו הגאון רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א

מנהגי אבילות בראש חודש סיון

יש להתיר עריכת שמחות ואירועים, וכן לשמוע מוזיקה וכלי זמר כבר בליל ר"ח סיון (לנוהגים על פי קבלה להמשיך מנהגי האבלות עד שבועות כיון שהם ימי דין). לקט הלכות (למורינו הרב שליט"א ח"א עמ' תיד).

ובלוח א"י כתב שהמנהג להסתפר כבר בר"ח סיון. אמנם הנוהגים שלא להסתפר בכל ראש חודש (כצוואת רבי יהודה החסיד), ימתינו ליום ב' בסיון. ובמקהלות החסידים נוהגים שלא להסתפר עד מ"ח לעומר לפחות.

שלושת ימי הגבלה

כתב החסיד ר"י יעב"ץ: 'בשלושת ימי הגבלה מתנוצצת אותה טהרה שהיה בימים שלפני מתן תורה'.

מנהג קישוט הבית

כתב הרמ"א (סימן תצ"ד ס"ג): 'נוהגין לשטוח עשבים בשבועות בבית הכנסת והבתים, זכר לשמחת מתן תורה, שהיו עשבים סביב הר סיני כדכתיב (שמות לד, ג) הצאן והבקר אל ירעו'. והנה המג"א (סימן תצ"ד סק"ה) הביא המנהג להעמיד אילנות ובהם, כדי שיזכרו שבעצרת נידונים על פירות האילן ויתפללו עליהם. וראה במשנה ברורה (שם סק"י) שהגר"א ביטל מנהג זה [כמובא בחיי אדם כלל קל"א ס"ג]: 'כיון דעכשיו הוא חוק העמים להעמיד אילנות בחג שלהם'. ונראה מדבריו שביטל רק את המנהג להעמיד אילנות, אך לא ביטל את מנהג שטיחת העשבים שהובא ברמ"א. אבל בערוך השלחן (שם ס"ו) כתב: 'אמנם בדורות שלפנינו ביטלו 'האילנות והעשבים', מטעמים שידעו הגדולים שבדור, וכן כתב בשו"ת אגרות משה (יו"ד ח"ד סימן י"א אות ה'). ובלוח ההלכות והמנהגים (זלזניק, הערה 26) ציין שכן המנהג בישיבות שלא לקשט אף בעשבים'.

וראה בספר דעת תורה למהרש"ם זצ"ל (סימן תצ"ד) שכתב דכל דבר שיש לו טעם, אין בו איסור ד'בחוקותיהם', וא"כ כיון שאנו עושים לזכר שנידונים בו על פירות האילן, מותר. ועוד כתב להתיר כיון שהגויים מעמידים אילנות בחג שלהם גם בחוץ, ואילו אנו עושים כן רק מבפנים. ועיין עוד בספר ברכי יוסף (שם סק"ו) שהביא סמך לדבר מדברי המדרש, דהמן אמר לאחשורוש דברי קטרוג על ישראל, שבשבועות מפזרים פרחים ושושנים [כמובא בתרגום שני על מגילת אסתר פ"ג]. ובזמנינו נוהגים רבים לקשט בפרחים נאים.

כיבוס בערב יום טוב

בשנה זו חל ערב שבועות ביום ראשון, ועל כן המחמירים שלא לכבס בכל ערב ש"ק (עיין שו"ת בירורי חיים למורינו הרב שליט"א ח"ו סימן א'), ימהרו לגמור את הכיבוס מוקדם בכדי שיהיה לו פנאי להכין צרכי יו"ט (ששי"ח ח"ב הערה ג'). ונראה שעדיף שייסימו במוצאי שבת.

יום הדין של תורה

כפי שראש השנה הוא יום הדין לכל באי

עולם, כך גם ההוא יומא דשבועות הינו יום הדין לתורה, כמבואר בשל"ה הק' (מסכת שבועות פרק נר מצוה אות י"ט, עמ' רנב מהדו' יד רמה).

ראש לכל המועדים

כתב בספר גינת אגוז (לרבי יוסף אבן ג'יקטליה זיע"א) 'כל המועדות והשמחות נמשכות אחרי התורה'. ובשער הכוונות (דרוש שבועות א') כתב: 'חג השבועות יש בו עליה יותר משאר יו"ט'. וכתב מהר"ח בהגהות על הזוה"ק (ח"ג דף צו): 'שבועות הוא היום טוב היותר משובח'.

בתוספת מעשה רב אות נ"ו כתב על הגר"א 'יותגדל לו השמחה עוד יותר מכל רגל ועלו ליבו בשמחת תורה והאריך בשולחנו במאכל ובמשתה ושבחים כמו בכל חג וכמה פעמים האריך בשולחנו ביום טוב שחל בערב שבת ופירס מפה ומקדש'.

לחדש בתורה

כתב הרב החיד"א (כף אחת סימן כ"ב ס"ז): 'אם בר הכי הוא ישתדל לחדש איזה חידוש בתורה, והוא סימנא טבא להתחיל לחדש ביום מתן התורה לכל השנה. ואי לא ניסה באלה ישתדל לידע חידוש בתורה אשר לא ידעו מקודם'.

מאחרים תפילת מעריב

בקהילות רבות נוהגים לאחר מעט את תפילת מעריב, כדי לקיים 'תמימות תהייתה' (משנ"ב תצ"ד סק"א, לוח א"י). ובשם הגרי"ש אלישיב זצ"ל הובא (בלוח ההלכות והמנהגים) שבזמנינו שמתפללים לאחר צאת הכוכבים, הרי שכבר מקיימים 'תמימות', ואין צורך לאחר את התפילה. ובספר בירורי חיים (למורינו הרב שליט"א, ח"ג עמ' תש"א) הובא משו"ת התעוררות תשובה (ח"ב סימן נ"ו) שמותר להקדים את תפילת היום טוב ואת הקידוש.

ערים כל הלילה

כתב המג"א (סימן תצ"ד): בזוהר הק' (בראשית ח, א – ויקרא צז, ב) איתא שחסידי הראשונים היו נעורים כל הלילה ועוסקים בתורה, וכבר נהגו רוב הלומדים לעשות כן. ואפשר לתת טעם עפ"י פשוטו, לפי שישראל היו ישנים כל הלילה והוצרך הקב"ה להעיר אותם כדאיתא במדרש (שיר השירים רבה פ"א אות נ"ו), לכן אנו צריכים לתקן זה. ע"כ. והובא במ"ב (שם סק"א).

וראה בבאר היטב (שם סק"ז) שהביא משער הכוונות (ענין חג השבועות) שכתב: 'יכול מי שלא ישן בלילה כלל ועוסק בתורה מובטח לו שישלים שנתו, ולא יארע לו שום נזק', וכן הוא בכף החיים (שם סק"ו) שהוסיף בשם הארז"ל: 'ולא עוד אלא שהוראת חיי האדם בשנה ההיא תלויה בענין זה, כי אם לא ישן כלל, ודאי שלא ימות בשנה ההיא, ודי בזה, ולכן פשט המנהג הזה בישראל לעסוק בתורה כל ליל חג השבועות'.

ללמוד בבית הכנסת מנין עשרה

ראוי ללמוד בליל שבועות בבית הכנסת, במנין עשרה. (לוח א"י).

מכון להוראה 'בירורי חיים'

בראשות מורינו הגאון רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א מח"ס 'לקט הלכות' (ד' חלקים) ושו"ת 'בירורי חיים' (י"ב חלקים)

תיקון ליל שבועות

יש הנוהגים לומר תיקון ליל שבועות, ומכל מקום יאמרו במתינות, וטוב מעט בכוונה (יסוד ושורש העבודה פ"י חג השבועות), ויש הנוהגים ללמוד.

לימוד משניות

בשו"ע הרב (סימן תצ"ד ס"ג) כתב: 'ועיקר העסק יהיה בתורה שבעל פה' (ע"כ), אולם לא ילמדו משניות, כדאיתא בטור ברקת (או"ח סימן תצ"ד) להמקובל הגה"ק רבי חיים הכהן מארס צובא תלמיד רבינו הר"ח ויטאל זיע"א בזה"ל: צריך ללמוד בתורה שבעל פה ולא במשנה שהיא השפחה כנודע, ובלילה הזה הוא תיקון המטרוניתא, ואין מקום השפחה במקום הגבירתה'. וכיוצא בזה הובא בספר לב דוד להרב החיד"א (פרק ל"א) משמיה דהגר"ח הכהן הנ"ל, דאין נכון ללמוד משניות בשום אופן, אלא יתעסק ברי אורייתא, ואי לאו בר הכי הוא ילמוד מדרש ולא משנה, והלומד משנה בליל זה טועה מדרך השכל. וסיים החיד"א דכן נתפשט המנהג בעיה"ק ירושלים וחברון, ומסתמא הכי נהוג בעיה"ק צפת תבנה ותכונן'.

ובספר זוהר חי להרה"ק המקובל רבי אייזיק מקאמרנא זיע"א (הקדמת בראשית), כתב: וכבר בימי חורפי היה לי פתחון פה בפלפול גדול לפני מורי דודי רבינו צבי [מזידיטשוב] שלא לומר ולא ללמוד משניות בלילה הזאת, והוא החזיק מאוד שילמוד משניות, ופלפלי עמו הרבה בחכמה שאסור לומר, ולא הודה לי, והיה זה ביום שבת שבילילה היה ליל שבועות, ובשנה השניה ערב שבועות נכנסתי לפניו על איזה ענין, ואמר לי, בני אייזיק, שלשים שנה למדתי ואמרתי משניות בליל הק' דשבועות, איבד זכותי, שאסור לומר וללמוד משניות, כדברך, והודה לי בפנים נהורין, ואמר לי: כבר הזהרתי את התלמידים שלא יעיינו כלל במשניות בלילה הזה, כי ליל זאת קודש לה' למעלה למעלה. ע"כ.

וניתן למצוא בחנויות הספרים 'תיקון ליל שבועות' על פי האריז"ל, שהוא ללא משניות, ודלא כ'תיקון' הנפוץ על פי השל"ה הכולל משניות.

המתפללים כוונותיהם

אם ישן בערב שבועות ביום, ומתפלל בעלות השחר, צריך לברך ברכה"ת ואחר כך יחזור לתלמודו (והחזו"א חולק). אבל אם כיוון באהבת עולם דתפילת ערבית (ולמד מיד אחר התפילה, כנדרש), הרי שהכוונה שכיוון עולה לו לברכה"ת, ויבקש מאחר שיוציאו יד"ח. אמנם כדאי שביליל שבועות בעת הכוונה לצאת ידי חובת ברכה"ת יעשה תנאי במחשבתו שחפץ לצאת ידי חובת ברכה"ת רק עד עלות השחר, ולאחר עלות השחר יוכל לברך ברכה"ת בעצמו. לא ישן בערב שבועות: עדיף שיבקש מאחר שיוציא אותו ידי חובה. ואם אין אדם שישן, יברך בעצמו, כיון שלא היה דעתנו לפטור רק יום אחד (מג"א סימן מ"ז סק"י).

ההולך לישון קודם עלות השחר

אם הולך לישון קודם עלות השחר, ומשער שיירדם תוך חצי שעה הסמוכה לעה"ש,

יברך ברכת 'המפיל' (הליכות שלמה עמ' שעה הערה 17).

ההולך לישון לאחר עלות השחר

אם מתכנן לילך לישון אחר עלות השחר, נראה דשרי לטעום דבר מאכל עד עלות השחר, כיון דהולך לישון תו לא חשיב כלל שטועם קודם שמתפלל.

וקודם השינה יקרא ק"ש דשחרית (מהרש"ג ח"א סימן ס"ב, ולקט הקמח סימן פ"ט סקס"ו). ויעשה תנאי קודם קריאתו, שאם יתעורר קודם סוף זמן ק"ש, אזי תהא קריאתו הראשונה כקורא בתורה. [ובספר בירורי חיים למורינו הרב שליט"א ח"א סי' א' האריך להוכיח דמהני תנאי במצוות ובק"ש].

ויש למחות במי שניעור כל הלילה, ואחר כך הולך לישון ואינו מסוגל לקום בזמן ומאחר זמן ק"ש. [הנה בספר הליכות חיים - סדר היום (עמ' קצג) הביא מאדמו"ר מקלויזנבורג זצ"ל שהיה נזהר ביותר שלא להעיר מאן דהו משנתו, ומשום כך פעמים והיה מקיף את דרכו בכמה חדרים, שלא יצטרך לעבור בחדרו של הישן והלה יתעורר, אבל בהתקרב סוף זמן ק"ש, אם טרם ראה את המשב"ק, היה הולך בעצמו ומזרזו לקום בזריזות ולקרא ק"ש. ואף העמיד שומרים בשבתות שעריכת השלחן הסתיימה בשעה מאוחרת, שיעירו שוב את מי מהבחורים שטרם קם לפני סוף זמן ק"ש. ופעם אף התבטא 'א כפרה אויף טויזנט טישין אויב מען פאר שפעטיגט איין מאל זמן ק"ש' - [אלף שולחן הטהור לא יכולים לחפות, ואינם שוים איחור זמן ק"ש פעם אחת].

ההולך לישון לאחר עלות השחר שינת קבע, אזי בקומו יכול לברך אף אלקי נשמה והמעביר שינה [וכ"ש היכא דעלה על יצועו קודם הנץ]. הישן ביום נוטל ידיו ג"פ לסירוגין. ואין נוהגים להניח מים לנט"י ליד המיטה כבילילה.

תפילה בכוונה

גדול שכר הלימוד בליל שבועות, אך בתנאי שלא יצא שכרו בהפסדו, שלא יתפלל בבוקר בנמנום ובלא כוונה (לוח ארץ ישראל חג השבועות).

וראה בשו"ת שבט הלוי (ח"י סימן מ"ט) שכתב: 'אם יתפללו אחרי שניעורו כל הלילה, רובם ככולם אין תפילתם תפילה כלל, כי השינה מתגברת עליהם לדלג ושלא לכוון, וגם חוטפים ורודפים ומבטלים הפיוטים וכו'. ובקובץ אגרתא דחדוותא להגר"מ גרוס שליט"א (ח"י"ד עמ' קצט אות ד') כתב: 'הנה יש מקומות שתפילת שחרית בחג השבועות ממנהרים בה, כיון שלא ישנו בלילה וכו'. והערתי בזה, דתפילת שחרית הוא בזמן מתן תורה שהיה 'ביום', מעלתה נשגבה ביותר. ואין ספק דזמניה קגרים לבקש הבקשות על התורה כבברכות התורה, באהבה רבה, ונשמת, וכדמובא בספרי הסוד דזמן אמירת 'כתר' של מוסף הוא כוחו ועיקרא דיום שבועות. וכן ראיתי בקונטרס 'מרבה חיים' להגאון רבי חיים ברים זצ"ל שהיה מתריע בזה בכוונה בתפילת שחרית שלא למהר, אלא כאמור לבקש שם על תורה שהוא עיקר חיותינו. וכמו כן בקריאת התורה דשבועות, ובפרט ההכנות למתן תורה ומתן תורה עצמה שלא יהא

מכון להוראה 'בירורי חיים'

בראשות מורינו הגאון רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א מח"ס 'לקט הלכות' (ד' חלקים) ושו"ת 'בירורי חיים' (י"ב חלקים)

יאכלו מבי לחמים!.

ובמשנה ברורה (סק"ב) כתב: 'עייין במג"א (סק"ז) ואני שמעתי עוד בשם גדול אחד שאמר טעם נכון לזה כי בעת שעמדו על הר סיני וקבלו התורה [כי בעשרת הדברות נתגלה להם עי"ז כל חלקי התורה כמו שכתב רב סעדיה גאון שבעשרת הדברות כלולה כל התורה] וירדו מן ההר לביתם לא מצאו מה לאכול תיכף כי אם מאכלי חלב, כי לבשר צריך הכנה רבה לשחוט בסכין בדוק כאשר צוה ה', ולנקר חוטי החלב והדם ולהדיח ולמלוח ולבשל בכלים חדשים, כי הכלים שהיו להם מקודם שבישלו בהם באותו מעת לעת נאסרו להם, על כן בחרו להם לפי שעה מאכלי חלב ואנו עושין זכר לזה'

וחכם אחד העיר, שהרי לכו"ע בשבת ניתנה תורה, כדאיתא בגמ' שם, ועל מצוות השבת נצטוו כבר בהיותם במרה (כמבואר בסנהדרין נו:), ואף ללא מעמד קבלת התורה שהוגבלו בבשר היה אסור להם לבשל ולשחוט בשבת. ומציאה גדולה מצאתי בספר 'ליקוטי הלכות' (עמ"ס חולין) למרן החפץ חיים זצ"ל (שיצא לאור בשנת תרפ"ח), שכתב בעמוד האחרון השמטה אחת ותיקון אחד על המשנה ברורה וכה תיקן: 'בהלכות פסח סימן תצ"ד סק"ב במשנה ברורה טעם על הנהגת מאכלי חלב בחג השבועות, וטעם זה הוא רק אליבא דרבי אלעזר בן עזריה דסבירא ליה דתורה נתנה לנו בערב שבת ולא בשבת, כן איתא בפרקי דרבי אליעזר בשם ראב"ע בפרק מ"ו. וכדברי אותו חכם.

ובבאר היטב (סימן תצ"ד סק"ח) הביא טעם נוסף דאיתא בזהר (ויקרא צו, ב) שאותן ז' שבועות היו לישראל ז' נקיים דוגמת אשה המיטהרת מנדתה, וידוע שדם נעקר ונעשה חלב (בכורות ו, ב), והיינו מדין לרחמים.

זמן סעודת החלב

בדרכי תשובה (יו"ד סי' פ"ט סק"ט) העיר על המנהג שאוכלים בחג השבועות סעודה אחת של מאכלי חלב ואין אוכלין כלל בשר ביום הזה, דאין לו מקום בדברי הפוסקים, דהא לא גרע משאר יו"ט שיש חיוב לאכול בשר, וכמ"ש ביד אפרים (יו"ד ריש סימן א'). והביא ראייה מדברי הגמ' (ביצה י') דאם לא ישחוט אתי למימנע משמחת יו"ט. וכן מוכח מדברי התוס' בכתובות (ה, א ד"ה אלא) שכתבו שבארבעה פרקים בשנה היו רגילין להרבות בבהמות. אמנם בשאגת אריה (סימן ס"ה) כתב שאף שחיוב שמחת יו"ט בזמן הזה הוא מהתורה, אין חיוב לאכול דוקא בשר, אלא יש חיוב לשמוח בראוי לו ובמה שנהנה ממנו. ואם כן

קריאה חטופה, אלא בהטעמה ובאיטיות. וכן אמירת ההלל יהא שלא במהירות, ויש לזמר בו, ובהא יורגש שהוא יום שמחה, דהוי שמחה על קבלת התורה, דשמחה מוכיח על הרצון והסיפוק שזכינו לתורתנו. והוא גופיה הוי סיבה להשפעה של תורה'.

וראוי להתבונן בלשונו הזהב שהדגיש 'לבקש הבקשות כבברכת התורה' שכן אין לבקש תחינות בשבת ויום טוב כנודע, אלא יש לכוון ולהתחנן במקומות הנ"ל שצ"י להם.

מגילת רות

קורין מגילת רות, לומר שלא ניתנה תורה אלא על ידי יסורין ועוני כפי שהיה לרות כשנתגירה.

וקוראים המגילה לאחר תפילת שחרית, קודם קריאת התורה. ובקצת מקומות קוראים לאחר עלות השחר, קודם התפילה. ובקהילות ליטא נהגו לקרוא מתוך מגילה כשירה, והקורא מברך לפניו 'על מקרא מגילה' ו'שהחיינו' (לוח א"י).

אקדמות

קוראים לתורה לכהן, ואחר שעלה אל הבימה קודם שמתחיל לברך, אומרים אקדמות. יש נוהגים שהרב קורא האקדמות.

עמידה בעשרת הדברות

בשו"ת הרמב"ם (הוצאת פריימן ח"ב סימן רס"ג) אמר השואל שראוי לגעור באיש אשר יעמוד בקריאת עשרת הדברות, כיון שמעשה זה הוא מדרכי המינים המאמינים שבעשר הדברות יש מעלה על שאר התורה, ותשובת הרמב"ם מסכימה לדעת האוסר, בהיות שמגיע מזה הפסד האמונה, 'שיבואו לחשוב בתורה שיש לה יתרון קצתה על קצתה וזה רע עד מאוד, וראוי לסתום כל הפתחים המביאים לזאת האמונה הרעה'.

אולם בשו"ת דבר שמואל – אבוהב (סימן רע"ו) נתן תוקף למנהג העמידה בעשרת הדברות, דהא בעשרת הדברות אנו כביכול מקבלים פני שכינה, ומצינו בקבלת פני אבינו שבשמים פעם אחת בחודש דקידוש לבנה שצריך למימריה מעומד.

תענית בשבועות

הכל מודים דבעצרת בעינן 'לכם' (פסחים סח:), וכתב רש"י (שם) 'שישמח בו במאכל ובמשחה להראות שנוח ומקובל יום זה לישראל שניתנה בו תורה'. ובשולחן ערוך הרב הוסיף: לפיכך אינו דומה לשאר יום טוב ושבטות שמותר להתענות בהם תענית חלום כמו שנתבאר (סימן רפ"ח ס"ג), ואין מתענים בשבועות אפילו תענית חלום (שו"ע הרב סימן תצ"ד ס"ח).

אכילת מאכלי חלב

כתב הרמ"א (או"ח תצ"ד ס"ב): 'יונהגין בכמה מקומות לאכול מאכלי חלב ביום א' דשבועות, ונ"ל הטעם שהוא כמו השני תבשילין שלוקחים לביל פסח זכר לפסח וזכר לחגיגה, כן [אנו צריכים לעשות בשבועות זכר לשתי הלחם שהיו מביאין, ע"כ אנו] אוכלים מאכלי חלב ואח"כ מאכל בשר, [דהא אין לאכלם מלחם אחד, ואזי ממילא

מכון להוראה 'בירורי חיים'

בראשות מורינו הגאון רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א

שימוש חכמים הלכה למעשה

אצל מורינו הרב שליט"א

מיועד לאברכים מצויינים הבקאים בהלכות

פרטים ותיאום אצל הרב ישראל רוזנטל שליט"א

בטלפון - 052-7156633, בין השעות 07:45 ל 08:45 בבוקר

מכון להוראה 'בירורי חיים'

בראשות מורינו הגאון רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א
מח"ס 'לקט הלכות' (ד' חלקים) ושו"ת 'בירורי חיים' (י"ב חלקים)

-המשך שיעור מורינו הרב שליט"א לחג השבועות ה'תשפ"ה-

מי שנהנה יותר ממאכלי חלב, רשאי לאוכלם ביום טוב. וראה בים של שלמה (ביצה פ"ב סימן ה') שכתב שאין שמחה אלא בבשר דהא שמחת יו"ט הוא הסעודה, ולא נקרא הסעודה להיות בו לב טוב ושמח בלי אכילת בשר. וזכרתי ימים מקדם כד הוינא טליא ששמעתי מפי אדמו"ר הגאון הקדוש רשכבה"ג בעל תשובת דברי חיים שאמר שאין דברי השאגת אריה מוכרחין, אלא שצריך לאכול ביו"ט בשר בהמה דוקא. וגם מה ששמעתי שיש שיחכמו שבליילה אוכלין בסעודתן רק מאכלי חלב ובסעודת שחרית אוכלין רק מאכלי בשר, באמרו שבה יוצאין ידי חובתן לכו"ע, אמנם הנה בשערי תשובה (סימן תקכ"ט ס"ב) הביא מדברי המג"א (סימן תקמ"ו סק"ד) דגם בלילה הראשונה של יו"ט הוי החיוב שמחה מדאורייתא. ולפי זה גם בלילה יש מצוה לאכול בשר. וסיים הדרכי תשובה: 'על כן נכון לפני יותר המנהג שקבלתי מרבותי ומאבותי הקדושים נ"ע, לאכול המאכלי חלב בעצרת תיכף אחר התפילה בשעת הקדושא רבא בלא פת, רק בדרך סעודת ארעי, ומברכין ברכה אחרונה, וממתינין בערך שעה ויותר ואוכלין סעודת שחרית בבשר ויין ויוצאין בזה לכו"ע... וזהו המנהג המובחר לפענ"ד'. ועיין שו"ת מהרש"ג (ח"א יו"ד סימן י"ג), דאפילו המדקדקים אינם ממתנינים שעה עי"ש, והמנהג הנפוץ להמתין חצי שעה. וראה בלוח א"י כתב שאוכלים מאכלי חלב קודם הסעודה. וכן נוהגים בישיבות ליטא. וראה בהמשך דברינו את הדרך המובחרת ביותר.

הדרך המובחרת לקיים מנהג אכילת מאכלי חלב

העולה מהדברים:

א. יש לאכול בשר גם בסעודת הלילה.

ב. יש לאכול בשר גם בסעודת היום.

והנה, האוכלים מיני מזונות חלביים לאחר תפילת שחרית,

מצוי מאד שנכשלים באכילת שיעור המחייב ברכת המזון, ובפרט לסוברים שגם הדברים המלפתים את הפת מצטרפים לשיעור ברכה, (ועיין באריכות בספר בירורי חיים למורינו הרב שליט"א ח"א עמ' שי"ב שהאריך בזה).

על כן ראוי ליטול ידיו בבוקר לאחר התפילה לסעודת יום טוב חלבית, ואחר הצהריים יאכלו בשר לכבוד יום טוב. והעושים כן אף יצאו ידי שיטת הרמב"ם (שבת פ"ל ה"ט), המצריך לאכול סעודה שלישית גם ביו"ט. ועיין בסידור יעב"ץ שהעיקר כדברי הרמב"ם, וע"ע בלקט הלכות יו"ט (לרבי יהודה אריה דינר שליט"א פ"א הערה א' ו-ח'). וראה בספר טעמא דקרא (עמ' קז אות י"ח) שמרן החזון איש נהג לאכול סעודה שלישית ביום טוב כשיטת הרמב"ם. ובמשנ"ב (סימן תקכ"ט סק"ג) הביא מהאחרונים שכתבו דאף דאין נוהגין לעשות סעודה שלישית ביו"ט בפת, כדאיתא בשו"ע (שם ס"א), מ"מ טוב שיאכל פירות ע"כ. ולפי המבואר בשו"ע (סימן רצ"א ס"ה) עדיף לקים סעודה שלישית בבשר מאשר בפירות, שמצאנו שיש המתירים לצאת ידי סעודה שלישית בבשר ולא בפירות.

דבש

בלוח א"י כתב לטבול בדבש בסעודה, על פי הפסוק 'דבש וחלב תחת לשונך' הרומז על התורה.

איסור חג

באיסור חג של שבועות (כשחל שבועות בשבת) היו מקריבים בבית המקדש את קרבנות החג, וקוראים אותו 'יום טבוח', על כן אסור מדינא להתענות בו, אפילו חתן ביום חופתו. ומרבים מו קצת באכילה ושתיה.

(השיעור נכתב על ידי הרב ישראל רוזנטל, והיה למראה עיני הרב שליט"א).

מענה הלכתי טלפוני ע"י מורינו הרב שליט"א

ניתן לקבל בטלפון מס' 054-8415304

הופיע ויצא לאור

לקט הלכות

הלכות ומנהגי חג השבועות ודיני יום טוב

מאת מורינו הגאון

רבי חיים שלום הלוי סגל שליט"א

יו"ל ע"י מכון להוראה 'בירורי חיים'

ניתן לקבל עותק דיגיטלי ללא תשלום

בשליחת בקשה לדוא"ל: 0527156633r@gmail.com